

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-
педагогічної роботи
Андрій КИРИЧЕНКО

«_____» _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація С1.01 «Економіка»

освітня програма Економіка

(назва спеціалізації)

Факультет економічний

(назва факультету)

Розробник: ХАЧАТУРЯН Олена Сергіївна, доцентка кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи, кандидатка економічних наук
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи.

Протокол від «27» серпня 2025 року № ____

Завідувач кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи

(підпис) Володимир ЗАЙЧЕНКО
(ім'я та прізвище)

Декан факультету економічний

(підпис) Наталія ШАЛІМОВА
(ім'я та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація	Спеціальної підготовки	
Загальна кількість годин – 180	Спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» Освітня програма «Економіка»	Рік підготовки	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача – 7,25	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		32 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		116 год.	168 год.
		Вид контролю:	
		екзамен	екзамен

Мова навчання: українська

2. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є прискорення адаптації здобувачів вищої освіти до умов студентського життя, ознайомлення їх з організацією навчального процесу і методикою навчання в ВНЗ, профілем спеціальності, перспективами майбутньої професійної діяльності та формування у здобувачів вищої освіти базових теоретичних основ та практичних знань з організації економічної діяльності, набуття компетентностей з визначення пріоритетних напрямів та організації підприємницької діяльності, прийняття ефективних підприємницьких рішень на внутрішніх та зовнішніх ринках, здатність використання набутих знань з питань економічного розвитку в практичній діяльності.

Завдання дисципліни:

- знайомство здобувачів вищої освіти першого курсу із структурою ВНЗ, організацією навчального процесу, правами і обов'язками здобувачів вищої освіти;
- знайомство з освітньо-професійною програмою спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»;
- формування у здобувачів вищої освіти загальних уявлень про обраний фах;
- розкриття основних передумов, актуальності і необхідності підготовки фахівців з економічної діяльності для сучасного бізнесу;
- визначення функції, місця та ролі сучасних фахівців в області економічних відносин в процесах національного та міжнародного ринку;
- обґрунтування важливості і необхідності ретельного вивчення загальноосвітніх і спеціальних дисциплін навчального плану.

Передумови для вивчення дисципліни (структурно-логічна схема підготовки фахівця): засвоєння знань за програмою вступного фахового випробування за спеціальністю та з освітніх компонент «Мовна компетентність і комунікативна майстерність фахівця», «Антикорупція та доброчесність».

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

Інтегральну компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні компетентності

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

Програмні результати навчання

ПРН1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

ПРН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Система управління вищою освітою та зміст вищої освіти.

Тема 1. Вища освіта та її роль у формуванні конкурентоспроможного фахівця.

Вступ. Роль освіти у розвитку людини та суспільства. Складові освітнього процесу. Вища освіта України у контексті Болонського процесу. Напрями реформування вищої освіти. Інноваційність і оптимізація структури освіти. Освіта як фактор конкурентоспроможності. Висновки

Тема 2. Університетська освіта в контексті Євроінтеграційних процесів.

Основні завдання, принципи та етапи формування Європейського простору вищої освіти. Імплементация Болонського процесу в Україні. Пріоритетні напрями державної політики щодо розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Європейська кредитно-трансферна система (ECTS). Шкала оцінювання знань за системою ECTS.

Тема 3. Система управління вищою освітою в Україні та її складові.

Модель управління у галузі вищої освіти: органи управління вищою освітою і наукою в Україні та їх повноваження. Повноваження Вищої атестаційної комісії України. Повноваження власника вищого навчального закладу. Повноваження керівника, деканату, вченої ради вищого навчального закладу.

Змістовий модуль 2. Університет, його призначення та організація навчального процесу у ньому.

Тема 4. Університет, його роль, функції і завдання.

Сутність вищого навчального закладу. Типи вищих навчальних закладів України. Мета і головні завдання вищого навчального закладу. Правовий статус вищого навчального закладу. Рівні акредитації вищого навчального закладу.

Тема 5. Організація навчального процесу в університеті.

Навчальний процес в університеті: учасники навчального процесу та структурні підрозділи вищого навчального закладу. Структура та форми організації процесу навчання. Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищому навчальному закладі: основні принципи та вимоги

Тема 6. Знайомство з Центральноукраїнським національним технічним університетом: історія, традиції, інфраструктура.

Цentrальноукраїнський національний технічний університет: історія та традиції.

Тема 7. Фахова підготовка у вищому навчальному закладі.

Умови ефективного розвитку особистості майбутнього фахівця. Формування професійної свідомості. Фундаменталізація і індивідуалізація підготовки фахівця з вищою освітою.

Змістовий модуль 3. Роль здобувача у навчальному процесі.

Тема 8. Організація самостійної роботи здобувача.

Сутність самостійної роботи здобувача та її мета. Ефективний спосіб організації самостійної роботи здобувача. Шляхи адаптації здобувачів першого курсу до самостійної навчальної роботи та роль науково-педагогічних працівників у цьому питанні. Можливості для результативної роботи здобувача.

Тема 9. Права та обов'язки здобувача. Студентське самоврядування.

Права здобувачів, їх обов'язки. Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах. Мета, завдання та структура студентського самоврядування. Права та обов'язки старости академічної групи.

Тема 10. Участь здобувачів у науково-дослідній роботі.

Зміст та завдання науково-дослідної роботи здобувачів. Студентське наукове товариство Центральноукраїнського національного технічного університету.

Змістовий модуль 4. Базові засади економіки та економічної професії

Тема 11. Вступ в економіку.

Поняття та предмет економіки. Роль економіки в житті суспільства. Основні економічні проблеми: обмеженість ресурсів та вибір. Економічні суб'єкти та їх взаємодія. Основні рівні аналізу: мікроекономіка та макроекономіка. Економічні системи та їх типи. Методи економічного аналізу. Сучасні тенденції розвитку економіки.

Тема 12. Економіка як сфера людської діяльності.

Поняття економіки як сфери людської діяльності. Економіка та її роль у житті суспільства. Основні сфери економічної діяльності людини. Господарська діяльність і її види. Економічні потреби та ресурси. Взаємозв'язок економіки з іншими сферами суспільного життя. Сучасні виклики та тенденції розвитку економіки.

Тема 13. Професійна діяльність та професійна кар'єра економіста.

Поняття професійної діяльності економіста. Основні напрями та сфери діяльності економіста. Функції та завдання економіста на підприємстві та в

суспільстві. Професійні компетентності та ключові знання економіста. Поняття професійної кар'єри. Етапи та траєкторії професійної кар'єри економіста. Фактори, що впливають на розвиток кар'єри. Перспективи професії економіста в сучасних умовах.

Тема 14. Економічні служби та особливості їх роботи.

Поняття та призначення економічних служб. Структура економічних служб на підприємстві. Основні функції економічних служб. Види економічних служб та їх характеристика. Взаємодія економічних служб з іншими підрозділами. Особливості роботи економічних служб в сучасних умовах. Роль економічних служб у підвищенні ефективності діяльності підприємства.

Тема 15. Загальна характеристика професії економіста.

Історія професії. Загальна характеристика професії. Вимоги, що пред'являються до економістів в сучасному суспільстві. Споріднені професії. Обов'язки економіста. Якими знаннями і уміннями повинен володіти економіст. Якості, що забезпечують успішність виконання професійної діяльності. Здібності. Особисті якості та схильності. Якості, що перешкоджають ефективності професійної діяльності.

Тема 16. Економічні системи: типи, сутність, еволюція.

Типи та моделі економічних систем. Порівняння «капіталістичних» систем – класичної та сучасної. Ринкова економіка. Соціально орієнтована ринкова економіка. Проблеми координації різних типів економічних систем. Складні соціально-економічні системи та їх еволюція. Визначення національної економічної моделі України: порівняльний аналіз можливих альтернатив.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Вища освіта та її роль у формуванні конкурентоспроможного фахівця.	11,25	2	2			7,25	8	1				10,5
Тема 2. Університетська освіта в контексті Євроінтеграційних процесів.	11,25	2	2			7,25	8		1			10,5
Тема 3. Система управління вищою освітою в Україні та її складові.	11,25	2	2			7,25	8	1				10,5
Тема 4. Університет, його роль, функції і завдання.	11,25	2	2			7,25	7					10,5
Тема 5. Організація навчального процесу в університеті.	11,25	2	2			7,25	8	1				10,5

Тема 6. Знайомство з ЦНТУ: історія, традиції, інфраструктура.	11,25	2	2			7,25	8		1			10,5
Тема 7. Фахова підготовка у вищому навчальному закладі.	11,25	2	2			7,25	8	1				10,5
Тема 8. Організація самостійної роботи здобувача.	11,25	2	2			7,25	7					10,5
Тема 9. Права та обов'язки здобувача. Студентське самоврядування.	11,25	2	2			7,25	8	1				10,5
Тема 10. Участь здобувачів у науково-дослідній роботі.	11,25	2	2			7,25	7					10,5
Тема 11. Вступ в економіку.	11,25	2	2			7,25	7	1				10,5
Тема 12. Економіка як сфера людської діяльності.	11,25	2	2			7,25	7					10,5
Тема 13. Професійна діяльність та професійна кар'єра економіста.	11,25	2	2			7,25	7	1				10,5
Тема 14. Економічні служби та особливості їх роботи.	11,25	2	2			7,25	7		1			10,5
Тема 15. Загальна характеристика професії економіста.	11,25	2	2			7,25	8	1	1			10,5
Тема 16. Економічні системи: типи, сутність, еволюція.	11,25	2	2			7,25	7					10,5
Усього годин	180	32	32			116	180	8	4			168

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Вища освіта та її роль у формуванні конкурентоспроможного фахівця	2	
2	Університетська освіта в контексті Євроінтеграційних процесів	2	1
3	Система управління вищою освітою в Україні та її складові	2	
4	Університет, його роль, функції і завдання	2	
5	Організація навчального процесу в університеті	2	
6	Знайомство з ЦНТУ: історія, традиції, інфраструктура	2	1
7	Фахова підготовка у вищому навчальному закладі	2	
8	Організація самостійної роботи здобувача	2	
9	Права та обов'язки здобувача. Студентське самоврядування	2	
10	Участь здобувачів у науково-дослідній роботі	2	
11	Вступ в економіку	2	
12	Економіка як сфера людської діяльності	2	
13	Професійна діяльність та професійна кар'єра економіста	2	

14	Економічні служби та особливості їх роботи	2	1
15	Загальна характеристика професії економіста	2	1
16	Економічні системи: типи, сутність, еволюція	2	
	Разом	32	

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Вища освіта та її роль у формуванні конкурентоспроможного фахівця.	4,5	10,5
2	Тема 2. Університетська освіта в контексті Євроінтеграційних процесів.	4,5	10,5
3	Тема 3. Система управління вищою освітою в Україні та її складові.	4,5	10,5
4	Тема 4. Університет, його роль, функції і завдання.	4,5	10,5
5	Тема 5. Організація навчального процесу в університеті.	4,5	10,5
6	Тема 6. Знайомство з ЦНТУ: історія, традиції, інфраструктура.	4,5	10,5
7	Тема 7. Фахова підготовка у вищому навчальному закладі.	4,5	10,5
8	Тема 8. Організація самостійної роботи студента.	4,5	10,5
9	Тема 9. Права та обов'язки студента. Студентське самоврядування.	4,5	10,5
10	Тема 10. Участь студентів у науково-дослідній роботі.	4,5	10,5
11	Тема 11. Вступ в економіку.	4,5	10,5
12	Тема 12. Економіка як сфера людської діяльності.	4,5	10,5
13	Тема 13. Професійна діяльність та професійна кар'єра економіста.	4,5	10,5
14	Тема 14. Економічні служби та особливості їх роботи.	4,5	10,5
15	Тема 15. Загальна характеристика професії економіста.	4,5	10,5
16	Тема 16. Економічні системи: типи, сутність, еволюція.	4,5	10,5
	Разом	72	168

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання для студентів має за мету поглиблене вивчення окремих тем дисципліни.

При вивченні дисципліни «Вступ до спеціальності» добувачам пропонується виконувати наступні індивідуальні завдання:

- розв'язування ситуаційних завдань з теми, тести;
- проведення аналітичного (критичного) огляду літературних джерел та наукових статей за тематикою дисципліни;
- виконання практичних завдань, задач за тематикою дисципліни.
- написанні і захисті реферату.

Теми індивідуальних завдань:

1. Підготувати коротке есе (1÷2 сторінки) на тему: «Моє бачення конкурентоспроможного фахівця у моїй сфері діяльності».

2. Провести SWOT-аналіз власних професійних компетентностей і визначити напрями самовдосконалення.

3. Розробити план особистого професійного розвитку на 5 років (включаючи навчання, практику, додаткові курси, розвиток soft skills).

4. Підготувати презентацію (5÷7 слайдів) на тему: «Роль університету у формуванні мого професійного майбутнього».
5. Підготувати коротке есе (1÷2 сторінки) на тему: «Переваги для студента від навчання за стандартами Болонського процесу».
6. Виконати порівняльний аналіз системи освіти в Україні та одній з країн ЄС (на вибір).
7. Скласти власний навчальний план на 1 рік у форматі ECTS (з урахуванням обов'язкових та вибіркових дисциплін).
8. Розробити презентацію (5÷7 слайдів) на тему: «Академічна мобільність: можливості для студентів мого університету».
9. Підготувати схему «Система управління вищою освітою України» із зазначенням рівнів і суб'єктів управління.
10. Скласти порівняльну таблицю «Державне управління та університетська автономія: спільне та відмінне».
11. Проаналізувати положення Закону України «Про вищу освіту» щодо автономії університетів та підготувати короткий висновок.
12. Написати есе (1÷2 сторінки) на тему: «Роль студентського самоврядування у підвищенні якості освітнього процесу».
13. Розробити пропозиції щодо удосконалення системи управління вищою освітою в Україні.
14. Підготувати коротку презентацію (5÷7 слайдів) про історію розвитку одного з провідних університетів світу або України.
15. Написати есе (1÷2 сторінки) на тему: «Моє бачення ролі університету у сучасному суспільстві».
16. Проаналізувати офіційний сайт свого університету та виділити його основні місії та цінності.
17. Скласти таблицю «Функції університету» з прикладами їх реалізації на практиці.
18. Скласти приклад тижневого розкладу здобувача, де відобразити всі види занять (лекція, практичне, семінар, лабораторна, самостійна робота).
19. Порівняти переваги та недоліки лекційної та семінарської форми навчання.
20. Розробити пропозиції щодо вдосконалення організації самостійної роботи здобувачів у вашому університеті.
21. Скласти схему «Система організації навчального процесу в університеті».
22. Підготувати коротке повідомлення (3÷5 хв) про видатного випускника ЦНТУ та його внесок у розвиток науки чи виробництва.
23. Скласти міні-презентацію (слайди) про один з об'єктів інфраструктури університету (бібліотека, лабораторія, спортивний комплекс тощо).
24. Створити інфографіку «Історичні віхи розвитку ЦНТУ».
25. Написати есе (1 сторінка) на тему: «Моє бачення ролі університету у формуванні майбутнього спеціаліста».
26. Скласти власний «план професійного зростання» на час навчання у ЗВО (зазначити дисципліни, додаткові курси, практику, наукову діяльність).
27. Підготувати коротку презентацію (5÷7 слайдів) на тему: «Як я бачу своє професійне становлення у ЗВО».

28. Написати есе (1÷2 сторінки) на тему: «Роль самостійної роботи у моєму професійному розвитку».

29. Провести аналіз освітньо-професійної програми своєї спеціальності та визначити ключові компетентності, які вона формує.

30. Скласти особистий план самостійної роботи на один тиждень за обраною дисципліною.

31. Визначити 3 методи контролю власного прогресу та застосувати їх на практиці.

32. Провести аналіз власного робочого простору та скласти рекомендації щодо його оптимізації.

33. Зробити короткий огляд літератури та онлайн-ресурсів для підготовки до практичного завдання.

34. Скласти таблицю «Права та обов'язки здобувача» з конкретними прикладами їх реалізації.

35. Проаналізувати один кейс порушення прав студента і запропонувати шляхи вирішення.

36. Розробити пропозиції щодо покращення роботи студентського самоврядування у своєму навчальному закладі.

37. Підготувати коротку презентацію про роль студентського самоврядування у підвищенні якості навчання.

38. Скласти план власного наукового дослідження на одну обрану тему (з визначенням мети, завдань та етапів).

39. Провести аналіз наукових публікацій або статей за обраною темою.

40. Підготувати коротку презентацію на тему майбутньої наукової роботи.

41. Визначити джерела інформації та методи збору даних для дослідження.

42. Скласти короткий конспект основних економічних категорій із прикладами.

43. Проаналізувати конкретну економічну ситуацію: обмежені ресурси та вибір альтернатив.

44. Підготувати короткий огляд сучасної економічної проблеми в Україні або світі.

45. Скласти схему основних систем господарювання та їх характеристик.

46. Навести 5 прикладів економічних рішень, які людина приймає щодня.

47. Проаналізувати особистий “щоденний економічний вибір” (транспорт, покупки, навчання).

48. Скласти схему взаємозв'язку економіки з іншими сферами суспільного життя.

49. Підготувати коротке повідомлення про роль економіки у розвитку культури або науки.

50. Скласти індивідуальний план розвитку професійної кар'єри (3–5 років).

51. Проаналізувати вакансії економіста на ринку праці та визначити основні вимоги роботодавців.

52. Підготувати короткий реферат «Мій ідеальний кар'єрний шлях у професії економіста».

53. Розробити таблицю «Компетентності сучасного економіста» (знання, уміння, навички, особисті якості).

54. Скласти схему структури економічних служб середнього підприємства.

55. Підготувати приклад завдання планово-економічного відділу (розробка плану витрат, планування обсягів виробництва).
56. Розробити просту таблицю доходів і витрат для фінансової служби.
57. Скласти зразок бухгалтерського балансу (спрощений варіант).
58. Проаналізувати маркетингову кампанію будь-якого підприємства та визначити її ефективність.
59. Оцінити, як відсутність злагодженої роботи економічних служб впливає на діяльність підприємства.
60. Скласти схему «Функції економіста на підприємстві».
61. Підготувати коротку доповідь «Сучасні виклики професії економіста».
62. Скласти перелік ключових компетентностей, необхідних економісту для роботи в міжнародній компанії.
63. Розробити приклад економічного обґрунтування інвестиційного проекту.
64. Скласти приклад робочого документа (звіт про виконання плану, розрахунок собівартості тощо).
65. Провести SWOT-аналіз професії «економіст».
66. Порівняти діяльність економіста у державному секторі та приватному бізнесі.
67. Скласти таблицю «Можливості та загрози кар'єрного розвитку економіста».
68. Написати есе «Чому я обрав професію економіста».
69. Проаналізувати вакансії економіста на сайтах з працевлаштування та скласти узагальнену характеристику вимог роботодавців.
70. Побудувати порівняльну таблицю типів економічних систем.
71. Скласти схему «Елементи економічної системи».
72. Підготувати есе «Чому більшість сучасних країн обирають змішану економіку?».
73. Дослідити економічну систему однієї країни (на вибір) і представити її характеристику.
74. Порівняти особливості економіки України та країн ЄС.
75. Провести SWOT-аналіз ринкової економіки.
76. Підготувати приклади еволюції економічних систем у країнах Азії або Європи.
77. Скласти порівняльну діаграму «Командна економіка vs. ринкова економіка».
78. Підготувати презентацію на тему «Економічна система майбутнього: тенденції розвитку».
79. Розробити міні-дискусію: «Чи можлива ідеальна економічна система?».

Перелік тем для рефератів:

1. Історія створення і розвитку ЦНТУ.
2. Адаптаційний період в ВНЗ та його особливості.
3. Державна політика в галузі вищої освіти.
4. Право громадян України на вищу освіту.
5. Структура вищої освіти в Україні.
6. Стандарти вищої освіти в Україні.
7. Управління в галузі вищої освіти.
8. Типи вищих навчальних закладів в Україні.

9. Створення реформація та ліквідація ВНЗ.
10. Основні посади викладачів ВНЗ.
11. Фінансово-економічні відносини в системі вищої освіти.
12. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.
13. Роль бібліотек в навчально-виховному процесі. Фонди бібліотек та методи їх систематизації.
14. Поняття «інноваційна технологія» в педагогічному процесі.
15. Дистанційна освіта та її організація в ВНЗ.
16. Вища освіта та її роль у формуванні конкурентоспроможного фахівця.
17. Історія університетської освіти (на прикладі України).
18. Розвиток вищої освіти в розвинених країнах ринкової економіки.
19. Особливості розвитку університетської освіти в Європі.
20. Роль вищої освіти у поліпшенні добробуту людей.
21. Роль вищої освіти в економічному та інноваційному розвитку держави.
22. Університет, його роль, функції і завдання.
23. Болонський процес: хронологія подій та їх наслідки для освіти
24. Розвиток вищої освіти України в контексті Євроінтеграційних процесів.
25. Реформування вищої освіти і Євроінтеграція.
26. Необхідність та умови інтеграції України в Європейський освітній простір.
27. Розвиток студентського самоврядування в університетах України
28. Сутність кредитно-модульної системи навчання.
29. Організація самостійної роботи студента.
30. Організація оцінки результатів роботи студентів. Критерії оцінювання.
31. Студентська профспівкова організація в університеті.
32. Моя майбутня професія.

Реферат підводить підсумок вивчення студентами як окремої теми, так і дисципліни в цілому.

Оптимальний обсяг реферату складає 10÷15 сторінок.

Поля: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм; всі сторінки нумеруються: загальна нумерація починається з титульного листа, проте порядковий номер на ньому не ставиться. Абзацний відступ 1,25 см.

Шрифт: Times New Roman, 14 пт., текст друкується через 1,5 міжрядковий інтервал.

Реферат має містити титульний лист, зміст, вступ, основну частину, висновки та список використаної літератури.

На титульному листі реферату вказуються: офіційна назва навчального закладу, факультету і кафедри; прізвище та ініціали автора реферату (аббревіатура навчальної групи); повна назва теми; прізвище та ініціали наукового керівника, його науковий ступінь і вчене звання; місто, де знаходиться навчальний заклад та рік написання реферату.

Після титульного листа подається зміст реферату з точною назвою кожного розділу (параграфу) і вказуванням його сторінок.

У вступі визначається актуальність теми, мета і задачі даної роботи; характеризується наявна або використана література.

В основній частині формулюються 2÷3 питання плану, які повинні розкрити зміст проблеми, історію становлення і сучасний стандартний стан проблеми. Кожне питання повинно закінчуватися чітко сформульованими висновками.

У висновках треба підвести підсумки дослідження. Важливо щоб вони мали особистісний характер.

До списку використаних джерел мають бути включені лише безпосередньо використані в рефераті праці в алфавітному порядку авторів. Список літератури складається з 5÷7 джерел. При цитуванні обов'язково вказати джерело і сторінку, на якій знаходиться цитата.

Виклад матеріалу в рефераті має бути логічним, послідовним, без повторень. Неприпустимо використовувати цитати без посилання на автора.

Реферат оцінюється за такими критеріями: актуальність; наукова та практична цінність; глибина розкриття теми, вирішення поставлених завдань; повнота використання рекомендованої літератури; обґрунтування висновків; грамотність; стиль викладу; оформлення реферату; обсяг виконаної роботи; завершеність дослідження.

8. Методи навчання

Методи навчання, за джерелом знань, поділяють на

- словесні;
- наочні;
- практичні;
- інтерактивні методи навчання під час проведення опитування, аналізу практичних ситуацій, дискусії, мозкового штурму, ділових ігор, розгляду кейс-стаді;
- інноваційні, зокрема проєктно-дослідницький метод; інтегровані методи. Застосовуються такі інформаційно-комунікаційні технології та діджитал-інструменти: цифрові інструменти Google, програмні продукти від Microsoft, програмне забезпечення для проведення різних видів робіт: Kahoot, Mentimeter, Crello, Trello, Canva, M.E.doc.;

- методи дистанційного навчання за допомогою платформ: Moodle та Zoom.

Словесні методи навчання: лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж.

Лекція, як метод навчання, має інформаційний характер, чіткий план. Предметом лекції має бути вивчення складних об'єктів, явищ, подій, процесів, що мають між собою зв'язки і залежності причинно-наслідкового характеру.

Пояснення – доказовий виклад матеріалу, пов'язаний з вивченням правил, природничо-математичних законів та явищ. Викладач висуває певну тезу і подає систему її обґрунтування. Метод пояснення застосовують як на лекціях, так і під час практичних, лабораторних занять, консультацій тощо.

Розповідь – жвавий, образний, емоційний і водночас короткотривалий виклад питань, що містять переважно фактичний матеріал.

Бесіда – це розмова викладача зі студентами на підставі чіткої системи запитань, заздалегідь визначених, які підводять слухачів до активного засвоєння системи фактів, нових понять або закономірностей. Запитання до бесіди мають сприяти цілісному сприйняттю. Бесіди застосовуються на лекціях, практичних, лабораторних заняттях, колоквіумах.

9. Критерії та засоби оцінювання

Види контролю: поточний, підсумковий.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Критерії оцінки екзамену:

оцінку «відмінно» (90÷100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;

- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;

- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, як рекомендована програмою;

- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;

- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;

- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82÷89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74÷81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64÷73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60÷63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35÷59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента впродовж семестру

Шкала оцінювання: ЄКТС, національна та ЦНТУ

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка	
		За національною системою (екзамен)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	82-89
C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок		74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	64-73
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії		60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота		1-34

Питання до екзамену:

1. Роль освіти у розвитку людини та суспільства.
2. Складові освітнього процесу.
3. Вища освіта України у контексті Болонського процесу.
4. Напрями реформування вищої освіти.
5. Інноваційність і оптимізація структури освіти.
6. Освіта як фактор конкурентоспроможності.
7. Основні завдання, принципи та етапи формування Європейського простору вищої освіти.
8. Імплементация Болонського процесу в Україні.
9. Пріоритетні напрями державної політики щодо розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу.
10. Європейська кредитно-трансферна система (ECTS).
11. Шкала оцінювання знань за системою ECTS.
12. Система управління вищою освітою в Україні та її складові.
13. Модель управління у галузі вищої освіти: органи управління вищою освітою і наукою в Україні та їх повноваження.
14. Повноваження Вищої атестаційної комісії України.

15. Повноваження власника вищого навчального закладу.
16. Повноваження керівника, деканату, вченої ради вищого навчального закладу.
17. Сутність вищого навчального закладу.
18. Типи вищих навчальних закладів України.
19. Мета і головні завдання вищого навчального закладу.
20. Правовий статус вищого навчального закладу.
21. Рівні акредитації вищого навчального закладу.
22. Навчальний процес в університеті: учасники навчального процесу та структурні підрозділи вищого навчального закладу.
23. Структура та форми організації процесу навчання.
24. Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищому навчальному закладі: основні принципи та вимоги
25. Центральнотукаїнський національний технічний університет: історія та традиції.
26. Умови ефективного розвитку особистості майбутнього фахівця.
27. Формування професійної свідомості.
28. Фундаменталізація і індивідуалізація підготовки фахівця з вищою освітою.
29. Сутність самостійної роботи здобувача та її мета.
30. Ефективний спосіб організації самостійної роботи здобувача.
31. Шляхи адаптації здобувачів першого курсу до самостійної навчальної роботи та роль науково-педагогічних працівників у цьому питанні.
32. Можливості для результативної роботи здобувача.
33. Права здобувачів, їх обов'язки.
34. Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах.
35. Мета, завдання та структура студентського самоврядування.
36. Права та обов'язки старости академічної групи.
37. Зміст та завдання науково-дослідної роботи здобувачів.
38. Студентське наукове товариство Центральнотукаїнського національного технічного університету.
39. Поняття та предмет економіки.
40. Роль економіки в житті суспільства.
41. Основні економічні проблеми: обмеженість ресурсів та вибір.
42. Економічні суб'єкти та їх взаємодія.
43. Основні рівні аналізу: мікроекономіка та макроекономіка.
44. Економічні системи та їх типи.
45. Методи економічного аналізу.
46. Сучасні тенденції розвитку економіки.
47. Поняття економіки як сфери людської діяльності.
48. Економіка та її роль у житті суспільства.
49. Основні сфери економічної діяльності людини.
50. Господарська діяльність і її види.
51. Економічні потреби та ресурси.
52. Взаємозв'язок економіки з іншими сферами суспільного життя.
53. Сучасні виклики та тенденції розвитку економіки.
54. Поняття професійної діяльності економіста.

55. Основні напрями та сфери діяльності економіста.
56. Функції та завдання економіста на підприємстві та в суспільстві.
57. Професійні компетентності та ключові знання економіста.
58. Поняття професійної кар'єри.
59. Етапи та траєкторії професійної кар'єри економіста.
60. Фактори, що впливають на розвиток кар'єри.
61. Перспективи професії економіста в сучасних умовах.
62. Поняття та призначення економічних служб.
63. Структура економічних служб на підприємстві.
64. Основні функції економічних служб.
65. Види економічних служб та їх характеристика.
66. Взаємодія економічних служб з іншими підрозділами.
67. Особливості роботи економічних служб в сучасних умовах.
68. Роль економічних служб у підвищенні ефективності діяльності підприємства.
69. Історія професії економіста.
70. Загальна характеристика професії економіста.
71. Вимоги, що пред'являються до економістів в сучасному суспільстві.
72. Споріднені професії економіста.
73. Обов'язки економіста.
74. Якими знаннями і уміннями повинен володіти економіст.
75. Якості, що забезпечують успішність виконання професійної діяльності.
76. Здібності, котрі повинні бути притаманні економісту.
77. Особисті якості та схильності економіста.
78. Якості, що перешкоджають ефективності професійної діяльності економіста.
79. Типи та моделі економічних систем.
80. Порівняння «капіталістичних» систем – класичної та сучасної.
81. Ринкова економіка.
82. Соціально орієнтована ринкова економіка.
83. Проблеми координації різних типів економічних систем.
84. Складні соціально-економічні системи та їх еволюція.
85. Визначення національної економічної моделі України: порівняльний аналіз можливих альтернатив.

10. Рекомендовані джерела інформації:

Основні:

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства : навч. посіб. / І.М.Бойчик. – К. : Атіка, 2012. – 543 с.
2. Вища освіта в Україні: зміни через війну: аналітичний звіт / Є. Ніколаєв, Г. Рій, І. Шемелинець. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. – 94 с.
3. Економіка підприємства [Текст] : підручник / М.Г. Грещак [та ін.] ; заг. ред. С.Ф. Покропивний; Київський національний економічний ун-т. – 2.вид., перероб. та доп. – К. : КНЕУ, 2000. – 528 с.
4. Зайченко І.В. Педагогіка: підручник для студентів вищих навч. закладів. – 3-е вид. Київ: Видавництво Ліра-К., 2016. – 608 с.

5. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

6. Козак Н.Л., Шоробура Н.Л. Університетська освіта: навч. посіб. Львів: Новий Світ-2000, 2014. – 164 с.

7. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. К. Знання, 2005. – 486 с.

8. Романенко О.Р. Фінанси: підручник / О.Р. Романенко 4-те вид. – К: Центр учбової літератури, 2009. – 312 с.

9. Руденко М.В., Красильник Ю.С., Корчова Г.Л. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Київ: КНУБА, 2022. – 296 с.

10. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2022. – 180 с.

11. Фінанси підприємств : підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін. : кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2012. – 546 с.

12. Університетська освіта: [навч. посіб.] / Є.М. Сич, Л.О. Городецька, М.М. Андрієнко. – К. : НАУ, 2014. – 173 с.

13. Університетська освіта: методичні рекомендації до практичних занять та виконання домашнього завдання /уклад.: Л.О. Городецька, М.М. Андрієнко, М.В. Бельзо. – К.: НАУ, 2015. – 44 с.

Додаткові:

1. Василик О.Д. Бюджетна система України: підручник / О.Д. Василик, К.В. Павлюк. – К.: ЦНЛ, 2004. – 544 с.

2. Гавриленко Н.В. Податкова система: навчальний посібник / Н.В. Гавриленко. – Львів: «Новий Світ-2000», 2012. – 328 с.

3. Говорушко Т.А. Страхові послуги: підручник / Т.А. Говорушко. – К.: Центр учбової літератури. – 2011. – 376 с.

4. Дікань Л.В. Контроль і ревізія: Навчальний посібник 2-е вид., перероб. і доп. / Л.В. Дікань – Харків: Вид. ХНЕУ, 2006. – 394 с.

5. Костриченко В.М. Університетська освіта: Навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2010. – 94 с.

6. Малихін О.В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Київ: КНТ, 2014. – 262 с.

7. Савлук М.І. Банківські операції: Підручник / М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна, [та ін.]; за ред. А.М. Мороз. – 3-є вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2008. – 608 с.

8. Стратегія розвитку Центральноукраїнського національного технічного університету на період 2021-2025 р. URL: <https://kntu.kr.ua/file/content/1941/perspektyvnyi-plan-rozvytku-tsntu.pdf>

9. Документи про забезпечення якості освіти Центральноукраїнського національного технічного університету. URL: <https://kntu.kr.ua/university/poriadok-zdiisnennia-osvitnoho-protsesu>

10. Проект Стратегії розвитку вищої освіти України на 2021-2031 роки. URL: http://www.reform.org.ua/proj_edu_strategy_2021-2031.pdf.

11. Юрій С.І. Казначейська система [Текст]: підруч. / С.І. Юрій, В.І. Стоян, О.С. Данилевич. – Тернопіль. «Карт-бланш», 2006. – 818 с.

Законодавчі та нормативні документи:

1. Закон України «Про освіту».

2. Закон України «Про вищу освіту».
3. Указ Президента «Про затвердження національної доктрини розвитку освіти» від 17.04.2002 р.
4. Указ Президента «Про невідкладні додаткові заходи щодо зміцнення моральності у суспільстві та утвердження здорового способу життя» від 15.03.2002р.

Інформаційні ресурси (офіційні сайти):

1. Офіційний сайт Кіровоградського національного технічного університету – Режим доступу : www.kntu.kr.ua.
2. <https://mon.gov.ua/> – Сайт Міністерства освіти і науки України.
3. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. – Режим доступу: [//www.treasury.gov.ua](http://www.treasury.gov.ua).
4. Офіційний сайт Верховної ради [http – Режим доступу: //www. zakon.rada gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
5. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. — Режим доступу: [//www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua).
6. Міністерство економіки України – Режим доступу: [//http:www.me.gov.ua](http://www.me.gov.ua).
7. Міністерство фінансів України - Режим доступу: [// http:www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua).
8. Національний банк України – Режим доступу: [//http:www.bank.gov.ua/](http://www.bank.gov.ua/)
9. <https://library.kr.ua/> – Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського.
10. <http://management.com.ua> – Інтернет-портал для обміну методологічною інформацією та практичним досвідом з питань управління підприємством.
11. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
12. Портал Наукова періодика України: <http://www.nbuv.gov.ua>
13. Підручники та посібники у відкритому доступі: mon.gov.ua